

Hørings svar

Forslag til lov om ændring af udlændingeloven

Indledning

Nedenstående foreninger og netværk har i det daglige kontakt med et stort antal asylansøgere, flygtninge og indvandrere. Vi har en god fornemmelse for, hvordan de foreslåede stramninger vil påvirke disse mennesker, og hvilke forudsætninger de har for at opfylde de skærpede krav. Derfor indsender vi dette høringssvar uopfordret i håbet om at det alligevel vil blive læst. Vi har i nedenstående ikke gennemgået hvert enkelt punkt, men har kun kommenteret de væsentligste problemer i lovforslaget. Det har været meget svært for os at overholde høringsfristen på 6 arbejdsdage, som er helt urimeligt kort tid til at gennemgå så omfattende en tekst.

De foreslåede ændringer af udlændingeloven er nr. 14 siden 2001. Der er gennemsnitligt indført stramninger hver 8. måned. Dette er i sig selv en urimeligt frustrerende og usikker situation, hvor man hele tiden ser målet flytte sig længere væk. Og på trods af, at integrationen faktisk går glimrende på mange områder.

Vilje til integration

Stramningerne begrundes løbende i teksten med, at indvandrere skal udvise vilje til integration og selv tage aktivt del i det danske samfund. Det kan ingen være uenig i, og det er også et udtalt ønske hos alle de nyankomne, vi har mødt. Som tilflytter til et nyt land brænder man som regel efter at lære sit nye land at kende, og blive i stand til at klare sig selv i dette samfund. Mange er taknemmelige over opholdstilladelsen og vil gerne gøre gavn med stolthed. Som flygtning har man oven i købet ringe muligheder for at vende tilbage til sit eget land, og ser naturligt Danmark som det land, man har sin fremtid i.

Man kan imidlertid ikke tale om "vilje" og "ansvar" isoleret, uden samtidig at tage hensyn til det enkelte menneskes udgangspunkt, nemlig evner, helbred, forkundskaber og kulturel baggrund. Hele den skandinaviske samfundsmodel bygger på en accept af, at ikke alle er i stand til at klare sig selv – nogle har behov for hjælp og støtte fra samfundet, enten permanent eller i en kortere periode. Derfor har vi indført førtidspension, SU, boligsikring, pensionistmånedskort, genoptræningscentre, specialskoler, skånejobs, beskyttede værksteder osv. osv. Selv med alle disse muligheder for støtte og rehabilitering er der stadig en stor gruppe indfødte danskere, der står udenfor arbejdsmarkedet af den ene eller anden grund. På trods af, at de ikke har tortur- eller krigstraumer, og på trods af at de taler flydende dansk, har gået mindst 9 år i skole og har et netværk af familie og venner. Indvandrere og flygtninge er handicappede i forhold til denne gruppe, og alligevel forventes nu, at de blot skal udvise vilje. Logisk set må de indfødte, arbejdsløse danskere i så fald betragtes som usædvanligt dovne og viljesløse.

Flygtninge, der netop har fået asyl i Danmark, er som regel utålmodige efter at starte på danskundervisningen og vil frygtelig gerne have et job. Men en stor del må efter nogen tid sande, at dansk er et svært sprog og at man kan sende hundredvis af jobansøgninger forgæves. Det tager også mange år at komme ind i "den danske kultur" – man bliver ikke valgt til forældrebestyrelsen som nyankommen, og man bliver sjældent inviteret hjem

til sine kolleger. Integration peger begge veje, som det er blevet gentaget til hudløshed. Og det tager tid at ændre sin kultur, uanset viljen.

Når man ikke tager hensyn til et menneskes reelle muligheder for at opfylde et krav, så bliver der tale om diskrimination med favorisering af dem, der er heldige at have de rette forudsætninger – et elitesamfund uden plads til de svage. Mange steder i lovforslaget fremgår det tydeligt, at regeringen udelukkende ønsker at inkludere dem, der har uddannelse, talent og godt helbred. De, der ikke er så heldige (bl.a. fordi de kommer fra krigshærgede lande eller aldrig har fået lov til at gå i skole), kan henleve deres liv i Danmark uden nogen rettigheder og i en evig angst for at blive smidt ud.

En lille restgruppe vil være udelukket fra samfundet, med en følelse af vrede og marginalisering som resultat. Det skaber netop grobund for den radikaliserende og lukkede kultur, som regeringen hævder at den forsøger at modarbejde.

Ifølge lovforslaget vil man lægge vægt på "*om man selv tager et ansvar og bruger sine evner og ressourcer*". Men samtidig erkender man, at det vil blive sværere for "*dårligt integrerede udlændinge*" at få permanent opholdstilladelse, endda umuligt for visse udlændinge. De konkrete effekter, den nye lovgivning vil få, er ikke et spørgsmål om vilje og eget ansvar. Her et par af de værste eksempler på, at der snarere er tale om udelukkelse og diskrimination:

- **Bestået prøve i Dansk 2** bliver et ufravigeligt krav for at opnå permanent opholdstilladelse. Det er imidlertid ikke udlændingen selv, der vælger sit ambitionsniveau for danskuddannelse, men sproglærerne, der vurderer hvilket niveau eleven passer på – man kommer på Dansk 1, hvis man har kort eller ingen skolegang, eller har indlæringsproblemer fx pga. traumer.
- **Et deltidsjob** vil ikke opfylde beskæftigelseskravet. Mange er dog reelt i stand til at forsørge sig selv med mindre end 37 timers arbejdsuge, og et deltidsjob må siges at have ligeså stor integrerende funktion som et fuldtidsjob.
- **Uddannelse** vil heller ikke kunne erstatte, men kun supplere beskæftigelseskravet – på trods af, at regeringen opfordrer alle til at uddanne sig. At gennemføre en uddannelse er mindst lige så integrationsfremmende som at arbejde.
- Kravet til familiesammenføring om at være **selvforsørgende** forhøjes fra 1 til 3 år – fordi man mener, at det påviser en mere stabil situation. Det er meget sjældent, at man som dansker bliver bedt om at fremvise uafbrudte lønsedler 3 år tilbage.
- Hvis forældrene sender et barn på "**genopdragelse**" i hjemlandet, mister barnet sin opholdstilladelse – altså straffer man offeret! Det er samtidig meget uklart, hvori denne negative genopdragelse konkret består.
- En stor del af lovforslagets tekst handler om at fjerne muligheden for at søge om diverse opholdstilladelser, når man først er i Danmark – **der skal søges fra hjemlandet**, flere sager vil kunne afvises uden reel sagsbehandling, og den opsættende virkning skal indskrænkes. Det skal gælde både arbejdstilladelser, familiesammenføring og fornyelse af en udløbet opholdstilladelse. Dette er urimeligt, idet det samme menneske kan have flere forskellige grunde til at søge ophold. De lange opholdstider for de afviste i asylcentre giver endda ofte nye grundlag, fx giftermål eller jobtilbud. Når de pågældende ikke tør at vende hjem, afskæres de fra at søge efter andre kriterier, som de muligvis opfylder. I praksis vil det ofte betyde, at der ikke vil blive søgt om noget, man måske har ret til – med det resultat, at flere vil gå under jorden.

- Når en udlænding kan **udvises** pga. strafbare forhold eller manglende fornyelse af opholdstilladelse skal der fremover ikke længere tages hensyn til proportionerne i kriminaliteten overfor den pågældendes tilknytning og opholdstid i Danmark. En udvisning vil kunne tages i anvendelse hvis man fx deltager i en sit-down demonstration som foran Brorsons Kirke, og selvom man har boet mange år og har familie i Danmark.

- Side 47: "*Det bør være et grundlæggende krav for, at en udlænding kan meddeles tidsubegrænset opholdstilladelse i Danmark, at vedkommende **kan klare sig selv uden offentlig hjælp.***" Det er ikke en logisk slutning. Man kan være flygtning med torturtraumer, psykisk syg på humanitært ophold, familiesammenført analfabet men mor til 4 børn der går på universitetet – masser af mennesker har en stærk tilknytning til Danmark og behov for en sikker fremtid her uden at være i stand til at forsørge sig selv. En del er oven i købet blevet syge af opholdet i vores asylcentre.

- Kravet om bestået Dansk 2 samt fuldtidsbeskæftigelse er **særligt svært at leve op til for kvinder**, idet de ofte har kortere eller ingen skolegang bag sig, traditionelt har et større ansvar overfor børnene og ikke har erfaringer med at være på et arbejdsmarked som det danske. De vil gerne, men har brug for mere tid og støtte end mændene.

- Der lægges op til en voldsom indskrænkning af mulighederne for at få **humanitær opholdstilladelse**, som vil betyde tvangshjemsendelse af dødsyge mennesker uden nogen reelle muligheder for at overleve i deres hjemland. Ikke engang de 2-300 om året, som hidtil har fået ophold pga. dokumenteret alvorlig, livstruende sygdom vil vi have plads til fremover i vores velfærdssamfund.

Tekniske uklarheder, som kan få alvorlige konsekvenser:

- Hvem skal vurdere, og ud fra hvilke kriterier, om der er tale om negativ "genopdragelse" i hjemlandet eller feriebesøg hos bedsteforældrene? Kommunen skal indberette mistanker, men efter persondataloven må der kun videregives oplysninger om, at barnet har været ude af landet i længere tid.
- Hvem skal vurdere, om Danmark overholder Handicapkonventionen, Flygtningekonventionen og de andre internationale forpligtelser, som nævnes et hav af gange?
- Ifølge Flygtningekonventionens artikel 34 skal opholdslandet lette adgangen til statsborgerskab for flygtninge, og må ikke stille hindringer i vejen for dette. Det har Danmark overtrådt for længst (uden nogen konsekvenser), og nu lægges der endda hindringer for permanent opholdstilladelse, oven i købet for de svageste flygtninge. Da opnåelse af statsborgerskab er betinget af permanent opholdstilladelse er lovforslaget, der for nogle vil opsætte endnu en livslang forhindring for at kunne søge statsborgerskab, diskriminerende over for disse og en krænkelse af det grundlæggende demokratiske princip om alle indbyggers deltagelse i deres lands styrelse, som i et repræsentativt demokrati er udtrykt i den lige og almindelige valgret. Lovforslagets konsekvens er derfor også en reel omgåelse af grundlovens "*§ 31, Stk. 1. Folketingets medlemmer vælges ved almindelige... valg.*"
- Som argument for den nye samkøring af registre anføres det, at kontrolarbejdet med opholdstilladelser nu er meget ressourcekrævende og vil komme til at

foregå mere smidigt. Det hænger dårligt sammen med det økonomiske overslag, som anslår at dette vil føre til en merudgift på ca. 21 mio. over de næste 2 år.

Humanitær opholdstilladelse (§9b, stk. 1-3)

De nye, specifikke krav til lægeattester ved ansøgning om humanitær opholdstilladelse kan virke rimelige. Men det er fortsat op til tilfældige, hjælpsomme kontakter at få fremskaffet denne dokumentation, idet ansøgeren ikke har krav på nogen hjælp fra myndigheder, advokater eller sundhedsvæsen til at udarbejde disse erklæringer.

Samtidig indsnævres selve grundlaget voldsomt. Det skal ikke længere være et argument, at livsnødvendig medicin eller behandling i hjemlandet er ekstremt dyr, eller at personen er for syg eller handicappet til bare at forsørge sig selv og dermed overleve. Selv en person med AIDS i terminalstadiet skal kunne sendes hjem, hvis der blot er familiemedlemmer til at holde hende i hånden, når hun dør.

Regeringen læner sig pludselig begejstret op ad en håndfuld meget hårde domme fra EMD, som siger at man ikke ifølge EMRKs artikel 3 har **ret** til behandling udenfor sit hjemland, selvom hjemlandets tilbud er yderst begrænsede. I lovforslaget står ikke et ord om menneskelige hensyn og sikring af personens overlevelse. Paragraffen omhandler ellers netop "humanitære hensyn" og handler slet ikke om EMRKs artikel 3, men det vil man åbenbart se helt bort fra fremover. Lægeerklæringerne vil derfor ikke få den store betydning i fremtiden, eftersom man næsten altid vil kunne henvise til behandling i hjemlandet, uanset hvad lægen skriver.

Hidtil har kun 2-300 personer om året fået ophold på dette grundlag, og altid kun midlertidigt 1 år ad gangen. Der har været tale om grundigt dokumenterede, alvorlige og kroniske sygdomme, som personen ikke havde reel adgang til behandling for i hjemlandet, bl.a. AIDS, nyresvigt, skizofreni og psykose – det har mildest talt ikke været en åben ladeport indtil nu. Stramninger på dette område er udtryk for en helt ekstrem kynisme, og vi mister hermed den sidste rest af menneskelighed og medfølelse i udlændingeloven.

Inddragelse af opholdstilladelse for flygtninge

Tanker om at inddrage flygtninges opholdstilladelse efter en ny vurdering af situationen i hjemlandet forekommer skræmmende, navnlig i en situation hvor man allerede har gjort det umuligt for mange flygtninge at opnå statsborgerskab. Dette skal sågar gælde for dem, der har opnået permanent opholdstilladelse – men her kommer en selvmodsigelse ind i billedet. Kravene til permanent ophold påviser ifølge regeringen en stærk integration og tilknytning til Danmark. Men hvis der er tale om, at en flygtning har rejst på selv et kortvarigt besøg i sit hjemland, skal man op på 10 års ophold i Danmark før det anses for en stærk tilknytning.

Man ser også helt bort fra det faktum, at selve det at være på et kortvarigt besøg med et dansk konventionspas i lommen er en helt anden situation end at skulle vende tilbage til landet og bo. Flygtninge har et stærkt behov for tryghed og vished om, at nu er de i sikkerhed og her er deres nye land, dette er anført flere steder i Flygtningekonventionen og i UNHCRs retningslinjer. Der skal helt særlige grunde til at ophæve flygtningestatus.

I praksis gøres dette dog allerede indirekte i en række familiesammenførings-sager, hvor Udlændingetjenesten reelt splitter familier ad ved at henvise til tilknytningskravet og ophæve flygtninges særlige undtagelsesmulighed idet man vurderer at der ikke længere er et beskyttelsesbehov. En højst kritisk praksis, som ikke kan siges at være i overensstemmelse med internationale forpligtelser.

Anbefalinger

Regeringen og DF vil stramme verdens skrappeste regler og stille krav, som man på forhånd ved, at en vis gruppe aldrig vil kunne opfylde. Vi anbefaler, at man går den helt modsatte vej og sørger for, at ingen bliver tabt og glemt, med positive redskaber og realistiske mål. Det er en god investering at hjælpe de nyankomne i uddannelse og arbejde, vi har brug for dem i fremtiden, og hvis de føler sig velkomne skal de nok blive en aktiv og produktiv del af samfundet.

Indenfor asylsystemet har vi en særlig situation, som har brug for en pragmatisk løsning. Siden denne regering fjernede De Facto-status har der siddet en gruppe afviste asylansøgere, som ikke kan sendes hjem med tvang, nogle har ventet i mere end 10 år. Ofte fordi hjemlandet ikke vil tage imod dem, fordi deres identitet ikke kan fastlægges eller fordi hjemlandet ikke har nogen regering, man kan forhandle med. Blandt andet har en gruppe på ca. 50 somaliere sygnet hen i mange år, og der er ikke udsigt til at sende dem ud de næste mange år heller.

Det er veldokumenteret, at asylansøgere og særligt deres børn bliver alvorligt syge af de lange ophold og koster det danske samfund stigende beløb i behandling. Disse grupper bør tildeles en form for opholdstilladelse, så de i det mindste kan bibeholde deres kompetencer og vende raske hjem, hvis de en dag får mulighed for det. Man kan ganske enkelt ikke forvente, at folk skal rejse frivilligt hjem til nogle af de farligste lande i verden, som selv nødhjælpsorganisationer forlader. Alle de motivationsfremmende foranstaltninger har ikke hjulpet, selv ifølge Rigspolitiet – man må nu se problemet i øjnene og løse det.

Der er i dette høringssvar til de foreslåede lovændringer på ingen måde taget stilling til, hvorvidt den nugældende udlændingelovgivning i øvrigt er i orden.

Komiteen Flygtninge Under Jorden, april 2010

medunderskrivere:

Komiteen for Udlændinges Retssikkerhed

Et Anstændigt Danmark

Amnesti Nu

Bedsteforældre for Asyls kvindegrupper i Sandholm og Kongelunden

Arne Hansen, Frederikshavn

Internationalt Kristent Center